

MEERVAL

Naamgeving

Wetenschappelijke naam: *Silurus glanis*
Linnaeus, 1758

Herkomst naam: Silouros, Grieks voor riviervis en glanis, mogelijk verwijzing naar landstreek.

Bijzonderheden

De meerval is de grootste vis die in het Nederlandse zoete water voorkomt. Grote meervallen kunnen 20 tot 30 jaar oud zijn; de maximale leeftijd zou 80 jaar zijn. De vis kan (buiten Nederland) een lengte van 5 meter bereiken en weegt dan 330 kg.

Volgens hardnekkig als waar rondvertelde volksverhalen zouden grote meervallen zwemmende honden en kinderen kunnen verslinden. Vooral in het Duitse taalgebied doen zulke verhalen iedere zomer de ronde en wordt de meerval zelfs "Killerwels" genoemd. Contact tussen meervallen en badgasten is in theorie mogelijk op plaatsen waar deze vissen rusten in de oever.

Waarschijnlijker is het zo dat de mens de meerval eerder de stuipen op het lijf jaagt dan omgekeerd en dat de vis ongemerkt wegglijpt. Voor grote prooien zoals een mens heeft de meerval geen interesse.

Verspreiding in Nederland

Dankzij archeologisch onderzoek weet men zeker dat de Europese meerval een soort is die al een zeer lange periode in Nederland heeft geleefd en daarom als inheemse soort kan worden beschouwd. Het voormalige Haarlemmermeer was een groot leefgebied voor de meerval. Na de drooglegging (1852) heeft soort zich weten te handhaven in aangrenzende wateren zoals de Westeinderplassen. Hier neemt de meerval mogelijk weer toe dankzij een reeks warme zomers in de jaren negentig van de twintigste eeuw en door illegale uitzettingen.

Ook op andere plekken in Nederland komen er steeds vaker meervallen boven water. In de grote rivieren zoals de Maas, het Hollands Diep, de Biesbosch, de Merwede en de Lek belanden vanaf het begin van de jaren

negentig van de twintigste eeuw steeds vaker meervallen in de fuiken van beroepsvissers. Vangsten die zeer waarschijnlijk verband houden met de toename van de soort in de Rijn in Duitsland. De grote aantallen en de variatie in de lengte (er worden ook meervalletjes van enkele centimeters gevangen) doen vermoeden dat de Europese meerval zich ook voortplant in de Nederlandse riviertakken.

Bedreigingen

In de grote rivieren neemt het aantal meervallen toe sinds 1993. Mogelijk gaat het daarbij om vissen die oorspronkelijk afkomstig zijn uit Oost-Europa en zich op natuurlijke wijze zijn gaan voortplanten. Hiermee lijkt de meerval in de grote rivieren zich weer duurzaam te hebben gevestigd in Nederland. De vissoort is daarmee niet langer met uitsterven bedreigd in Nederland. Nader genetisch onderzoek aan de mogelijk unieke populatie in de Westeinderplassen is gewenst, hoewel inmiddels is gebleken dat er geen grote genetische verschillen bestaan tussen de diverse populaties in Europa.

Beleidsstatus

De meerval is een voor Nederland een inheemse soort. De soort is opgenomen in de Flora- en Faunawet. Volgens deze wet is het verboden de meerval "te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen". Overigens staat de soort niet op de Rode Lijst.

Beheer

In Nederland wordt geen gericht beheer toegepast om te komen tot gezonde, zichzelf instandhoudende meervalpopulaties. Er is wel enig specifiek beleid ten aanzien van de meerval in Noord-Holland en Overijssel. Helaas ontbreekt nog voldoende kennis over de habitateisen van de meerval in de Nederlandse situatie om tot een gericht beheer van de soort te kunnen komen.

(teksten uit: Emmerik, A.M. van & H.W. de Nie, 2005. De zoetwatervissen van Nederland, ecologisch bekeken.